

BX 1970

H35

IV.2

1894

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

51688

PROSECUTIO PARTIS II.

Titulus XIII.

DE HIS, QUÆ OMITTUNTUR IN MISSA PRO DEFUNCTIS.

DE MISSA PRIVATA DE REQUIEM.

Rub. 1. *In Missa pro Defunctis ante Confessionem non dicitur Psalmus Judica me Deus, sed pronuntiata Antiphona Introibo ad Altare Dei, et responso a ministro Ad Deum qui lætificat, etc. dicitur v. Adjutorium nostrum, et Confessio cum reliquis ut supra. Cum Celebrans ad Altare incipit Introitum, non signat se, sed manu dextra extensa, facit signum Crucis super librum, quasi aliquem benedicens. Non dicitur Gloria Patri, sed post Psalmum repetitur Requiem æternam; nec dicitur Gloria in excelsis, nec Alleluja, nec Jube Domine benedicere, nec Dominus sit in corde meo; nec osculatur librum in fine. Non dicitur Credo, non benedicitur aqua in Calicem fundenda; dicitur tamen Oratio, Deus, qui humanæ substantiæ etc. Cum lavat manus, in fine Psalmi, Lavabo inter innocentes non dicitur Gloria Patri. Ad Agnus Dei non dicitur Miserere nobis, cujus loco dicitur Dona eis requiem, nec tertio Dona nobis pacem, cujus loco dicitur Dona eis requiem sempiternam, neque percutitur pectus. Non dicitur prima*

007515

oratio ante Communionem, scilicet, Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis etc., nec datur pax. In fine non dicitur Ite Missa est, nec Benedicamus Domino, sed Requiescant in pace. Et non datur benedictio; sed dicto Placeat, et osculato Altari, dicitur ut supra, In principio erat Verbum, etc. Alia omnia ut in aliis Missis.

1. Annotatur: 1. Quamvis juxta cæremoniale Ep. (1) quinque psalmi cum precibus, qui in missali pro præparatione sacerdotis celebraturi præscribuntur, ante missam pontificalem de *Requiem* non sint dicendi; vi tamen rubricæ missalis, quæ generalis est, videntur recitandi ante quamcumque missam de *Requiem* non pontificalem, quia de sola missa pontificali agit cæremoniale Ep. (2). Psalmi recitandi sunt cum *Gloria Patri* in fine, et tempore paschali etiam cum *Alleluja* in fine antiphonæ.

2. Quamvis solemnitates omnes a missa de *Requiem* subtrahantur, oscula tamen amictus, manipuli et stolæ non omittuntur. Nec etiam omittuntur preces solitæ, dum sacerdos se sacris vestibus induit (3).

3. Celebrans, dum incipit introitum, se non signat, sed sinistra super altare posita (4) dextra extensa facit signum crucis super librum, circiter ad latitudinem libri, habens parvum digitum versus librum, eundem autem non tangens.

Not. introitum *Requiem æternam dona eis* et alias preces in missa de *Requiem*, exceptis orationibus, semper dici in plurali, quamvis pro uno tantum defuncto celebretur.

4. Non dicitur *Jube Domine benedicere, nec Dominus sit in corde meo*; sed sacerdos, dicto *Munda cor*, immediate vadit ad legendum evangelium. Lecto evangelio, sacer-

(1) Lib. 2, c. 11, n. 2.

(2) Vid. Cavalieri, tom. 3, c. 12, n. 1, et tom. 5, c. 27, n. 8; Quarti p. 2, tit. 13, dub. 1.

(3) Cærem. Ep. loco cit. Cavalieri, ibidem n. 2; Quarti ibidem dub. 2.

(4) Rub. tit. III, n. 5, et dec. 7 Sept. 1816, n. 4370-4526, 12.

dos nec osculatur librum, nec dicit *Per evangelica dicta* (1), sed missali prope corporale posito, immediate accedit ad medium altaris.

5. In fine psalmi *Lavabo* non dicitur *Gloria Patri*, nec ejus loco dicitur *Requiem æternam*.

6. Præfatio et *Communicantes* semper dicuntur de communi, licet missa celebretur infra octavam habentem hæc propria (2).

7. Ad *Agnus Dei* non dicitur *Miserere*, sed *Dona eis* ut supra in rubricis; neque percutitur pectus, sed manus tenentur junctæ ante pectus, non autem super altari positæ.

8. In fine missæ dicitur *Requiescant in pace*, semper in plurali, et facie versa ad altare (3).

9. Evangelium s. Joannis semper legitur in fine missæ de *Requiem*, licet in missa de die aliud dicatur.

10. In discessu ab altari recitatur psalmus *Benedicite*, ut post aliam missam, cum *Gloria Patri* in fine psalmi, et *Alleluja* in fine antiphonæ tempore paschali. Psalmus autem *Miserere* aut *De Profundis*, qui quandoque legi debet, si scilicet fundator aut dans stipendium exegerit, dicendus est recitato cantico *Benedicite* et exutis vestibus sacris. Vid. tom. I, n. 295.

11. Quando in canone aut alibi in missa de *Requiem* nominatur sanctus, cujus fit officium, octava aut commemoratio; caput a celebrante non est inclinandum (4), quia missa de *Requiem* nihil habet commune cum officio diei.

MISSA SOLEMNIS DE REQUIEM.

Rub. 2. *In Missa solemnibus non incensatur Altare ad Introitum, et Subdiaconus finita Epistola non osculatur*

(1) S. R. C. 11 Sept. 1847, n. 4950-5111, 12.

(2) S. R. C. 4 Junii 1644, n. 1361-1509.

(3) S. R. C. 22 Jan. 1678, n. 2709-2858.

(4) S. R. C. 12 Ap. 1823, n. 4444-4594, 13.

manum Celebrantis, nec benedicitur : Diaconus non petit benedictionem, nec osculatur Celebrantis manum; non tenentur luminaria ad Evangelium, nec portatur incensum, sed duo tantum Acolythi sine candelabris stant, unus a dextris, et alter a sinistris Subdiaconi tenentis librum Evangeliorum. Non incensatur liber, nec in fine Celebrans; nec defertur liber Evangeliorum, osculandus. Oblata et Altare incensantur ut supra : incensatur solus celebrans, et non incensantur alii. Subdiaconus non tenet Patenam post Celebrantem : sed tempore elevationis Sacramenti genuflexus in cornu Epistolæ illud incensat. Ministri cum aliquid porrigunt Celebranti, in hac Missa non osculantur eius manum, neque rem, quæ porrigitur.

3. *Si distribuendæ sunt candelæ, distribuantur post Epistolam, et accendantur ad Evangelium, ad elevationem Sacramenti, et post Missam, dum fit absolutio. Si nabendus est sermo, habeatur finita Missa ante Absolutionem.*

2. Annotatur : 1. Altare nullo ornatu festivo, sed simplici, et nullis imaginibus aut reliquiis, sed sola cruce et sex candelabris parandum est (1). Candelabra non erunt argentea, neque argentata aut inaurata, sed ex aurichalco aut ex ære (2). Candelæ ex cera communi (3), nisi forte alia sit consuetudo, vel cerei albi ab hæredibus aut aliis, ad quos spectat, offerantur (4). Gradus altaris et totum presbyterium sit nudum, præter unum tapete, quod super suppedaneum altaris ponitur.

Omnia paramenta, tam altaris quam celebrantis et ministrorum, ac librorum et scamni, in quo celebrans cum ministris sedet, sint nigra, et in his nullæ imagines mortuorum

(1) Cærem. Ep. lib. 2, c. 11, n. 1.

(1) Martinucci lib. 2, c. 10, n. 2.

(3) Cærem. Ep. loco cit.

(4) Castaldus lib. 1, sect. 3, c. 8, n. 22; Bauldry p. 3, c. 13, n. 1.

vel cruces albæ ponantur. Hæc autem de imaginibus mortuorum et crucibus albis, quæ cæremoniale Ep. in paramentis interdicat, non extenduntur ad pannum nigrum adhibendum pro absolutione neque ad castrum doloris.

In credentia omnia præparanda sunt ac pro aliis missis, excepto velo oblongo pro subdiacono.

Tabernaculum contegendum est velo violaceo, et non nigro (1).

2. Quæ mutantur aut omittuntur in missa privata de Requiem, eadem mutantur aut omittuntur in missa solenni.

In accessu et discessu ab altari, acolythi deferunt candelabra cum candelis accensis, ut alias; et candelæ toto missæ tempore manent accensæ (2).

3. Diaconus et subdiaconus facta confessione, vel cum celebrante ascendunt ad altare, et ibi debitam faciunt reverentiam (3), vel se sistunt retro post celebrantem (4) : deinde celebrante accedente ad cornu epistolæ, diaconus et subdiaconus quoque accedunt, et se collocant, ut alias ad introitum; celebrante autem librum signante, se non signant, et stant junctis manibus.

4. Subdiaconus ante epistolam in medio altaris debitam facit reverentiam, cantata epistola eandem renovat reverentiam, non tamen osculatur manum celebrantis, neque benedicitur, sed immediate reddit librum acolytho aut diacono, et transfert missale.

5. Si cantetur sequentia *Dies iræ*; vel recitata hac sequentia, antequam a celebrante legatur evangelium, per gradus laterales epistolæ ad sedes accedunt (5), vel lecto evangelio a celebrante, in medio altaris junctis manibus expectant finem sequentiæ : sive sedent, sive expectant ad altare, ad

(1) Merati p. 2, tit. 13, n. 8.

(2) Merati ibidem.

(3) Merati ibid. n. 9.

(4) Baldeschi.

(5) Baldeschi p. 2, tit. 2, ch. 9, n. 7-9; De Conny liv. 2, ch. 2, art. 2; De Carpo Cærem. p. 2, n. 141; Martinucci lib. 2, c. 10, n. 33 et 37.

nomen *Jesu* caput inclinant : attendant autem, ne cantetur *Pie Jesu*, dum a sedibus ad altare redeunt; quapropter vel sedent, donec est cantatum, vel tempestive surgunt, et interea celebrans legit evangelium, et diaconus *Munda cor*.

6. Diaconus ante evangelium more solito recitat *Munda cor* : quo lecto accipit librum de altari, et absque petitione benedictionis immediate descendit ad evangelium cantandum. Ad locum evangelii procedunt primo cæremoniarius, tum diaconus cum libro, deinde subdiaconus, et ultimo loco duo acolythi manibus junctis (1). Finito evangelio, subdiaconus claudit librum, eumque reddit acolytho. Reliqua servanda quoad evangelium cantandum vide supra in rubricis.

7. Si facienda sit oblatio (2), fiat statim post lectum a celebrante offertorium : ad eam non deferantur candelæ, quia ut supra in rubricis dicitur, hæ tantum accenduntur ad evangelium, ad elevationem et ad absolutionem : certe conveniret, ut offerentes nihil prorsus oscularentur, quia oscula prohibentur in hac missa (3).

Subdiaconus, cantatō ante offertorium *Oremus*, affert calicem, nisi super altare positus sit; non tamen induitur velo humerali, sed defert calicem coopertum velo et bursa. Non dicit *Benedicite* ante aquæ infusionem, neque tenet patenam, sed aqua in calicem fusa discedit, et facta in medio altaris debita reverentia accedit ad sinistram celebrantis eique assistit infra incensationem (4).

Diaconus explicat corporale sicut in missa, in qua symbolum cantatum non fuit; et post oblationem ponit patenam subtus corporale, eamque purificatorio cooperit, ut in missa privata.

8. Subdiaconus, cum non sit per patenam impeditus, se signat cum celebrante ad *Benedictus*; et ante consecratio-

(1) Cærem. Ep. 1. 2, c. 11, n. 6; Bauldry p. 3, c. 13, n. 9; A Portu p. 3, c. 6, n. 5; Cavalieri t. 5, c. 27, n. 15; De Conny liv. 2, c. 3.

(2) Vid. tom. 1, n. 222.

(3) Bauldry loco cit. n. 12

(4) Merati p. 2, tit. 13, n. 13.

nem ad *Quam oblationem* genuflexus in cornu epistolæ super infimo gradu altaris, accipit thuribulum a thuriferario, prius thure sine benedictione imposito, et tanquam dignior minister triplici ductu incensat s. Hostiam et deinde Calicem, 1° dum celebrans genuflectit, 2° dum s. Hostiam aut Calicem elevat, 3° dum deponit, faciens profundam capitis inclinationem, ante et post utriusque speciei incensationem. Subdiaconus ad hanc incensationem in gradu anteriori ad cornu epistolæ genuflectit; plures autem censent, illum in gradu laterali genuflectere debere : cum vero rubricæ tantum præscribant, ut sit *genuflexus in cornu epistolæ*, utroque modo rubricis satisfacere videtur.

9. Solus diaconus infra orationem dominicam ad *Et dimitte nobis* genuflectit, et ad dextram celebrantis ascendit. Ad *Pax Domini* subdiaconus genuflectit, et ad ejus sinistram ascendit. Sicut nec celebrans, sit nec diaconus et subdiaconus ad *Agnus Dei* pectus percutiunt. Numquam datur pax : adeoque dicto *Agnus Dei*, diaconus et subdiaconus statim mutant loca; diaconus scilicet accedit ad sinistram et subdiaconus ad dextram celebrantis, genuflectendo in cornu evangelii et epistolæ.

10 In fine missæ diaconus facie ad altare conversa cantat *Requiescant in pace*, cui chorus respondet *Amen*; et celebrans conversus ad altare, illud dicit submissa voce, cui subdiaconus aut minister respondet. Dicto *Placeat*, celebrans, et simul diaconus et subdiaconus discedunt ad cornu evangelii, ad legendum evangelium.

11. Si habendus sit sermo seu oratio funebris, habeatur non post evangelium, sed finita missa ante absolutionem, in vestibus nigris sine superpelliceo et stola, seu in habitu ordinario cum bireto. Ante sermonem non petitur benedictio ab episcopo, si adsit, neque recitatur salutatio angelica (1).

(1) Cærem. Ep. 1. 1, c. 22, n. 6, et 1. 2, c. 11, n. 10; S. R. C. 14 Junii 1845, n. 4865-5010; Merati p. 2, tit. 13, n. 18.

3. ABSOLUTIO DEFUNCTORUM.

Rub. 4. *Finita Missa, si facienda est Absolutio, Celebrans retrahit se ad cornu Epistolæ, ubi exiit Casula, et deposito Manipulo, accipit Pluviale nigrum. Subdiaconus medius inter duos Acolythos, cum candelabris accensis defert Crucem sicut in Processionibus, præcedentibus duobus aliis Acolythis, uno cum Thuribulo et navicula incensi, alio cum vase aquæ benedictæ et aspersorio : sequitur Celebrans, facta prius Altari reverentia, et Diaconus a sinistris ejus. Subdiaconus cum Cruce sistit se ad pedes tumuli, seu lecticæ mortuorum contra Altare, medius inter dictos Acolythos tenentes luminaria : Celebrans vero ex alia parte in capite loci inter Altare et tumulum aliquantulum versus cornu Epistolæ, ita ut Crucem Subdiaconi respiciat : a sinistris ejus Diaconus, et prope eum alii duo Acolythi deferentes Thuribulum et vas aquæ benedictæ. Interim cantatur R. Libera me Domine, et circa illius finem Celebrans ponit incensum in Thuribulum, benedicens illud more solito, ministrante Diacono naviculam : et finito Kyrie eleison, incipit intelligibili voce Pater noster, et secreto proseguendo reliqua, accipit aspersorium de manu Diaconi, et facta Altari reverentia, comitante eodem Diacono a dextris, et tenente fimbriam anteriorem Pluvialis, circuiens tumulum, aspergit illum aqua benedicta, ter a parte dextra, et ter a sinistra. Cum transit ante Crucem, profunde inclinatur, Diaconus vero genuflectit : postea de manu ejusdem Diaconi accipit Thuribulum, et eodem modo quo aspererat, incensat. Et rediens ad pristinum locum, Diacono tenente librum, junctis manibus dicit :*

- v. Et ne nos inducas in tentationem.
 R. Sed libera nos a malo.
 v. A porta inferi.
 R. Erue Domine animam ejus.
 v. Requiescat in pace.
 R. Amen.

- v. Domine exaudi orationem meam.
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 v. Dominus vobiscum.
 R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Absolve, quæsumus Domine, animam famuli tui N. ab omni vinculo delictorum : ut in resurrectionis gloria, inter sanctos et electos tuos resuscitatus respiret. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Deinde Celebrans faciens Crucem manu dextra super tumulum dicit, v. Requiem æternam dona ei Domine.

R. Et lux perpetua luceat ei.

Et dicto per Cantores, Requiescat in pace, et R. Amen, præcedente Cruce redit cum aliis ad sacristiam.

Si officium fit pro pluribus Defunctis, omnia dicantur in numero plurali.

DE SACERDOTE ASSISTENTE IN MISSA SOLEMNI EJUSQUE OFFICIO.

4. Sacerdos assistens in missa solemnè præter diaconum et subdiaconum, debetur Episcopis aliisque Prælati Episcopo inferioribus, dum actu pontificalia exercent (1); Protonotariis tamen adinstar participantium, pontificaliter celebrantibus prohibetur per Constitutionem SS. D. Pii IX *Apostolicæ Sedis officium*, n. 15, IV kalendas Sept. 1872. Item aliis sive simplicibus sacerdotibus, sive canonicis, archipresbyteris, præpositis et etiam primis dignitatibus eundem adhibere

(1) Cærem. Ep. lib. 1, c. 24, n. 9, et dec. gen. 27 Sept. 1659, n. 1856-2003, 7.